

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา

3.1 วิธีการศึกษา

สำหรับแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาแบบแผนค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ได้ประยุกต์ใช้แบบจำลองค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวของ เพียงจันทร์ ลิขิตเอกราช (2535) โดยสมมติให้รายได้รวมจากการท่องเที่ยว เท่ากับค่าใช้จ่ายรวมในการอุปโภคบริโภคของนักท่องเที่ยว แต่เนื่องจากการสอบถามรายได้ของนักท่องเที่ยวโดยตรง มักจะไม่ได้รับความร่วมมือจากนักท่องเที่ยว ดังนั้นตัวแปรรายได้ จะใช้ตัวแปรสถิติของนักท่องเที่ยวแทนตัวแปรด้านรายได้ ซึ่งสามารถกำหนดฟังก์ชันการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ได้ดังนี้

$$TE_i = f(Ed_i, A_i, S_i, O_i, N_i, \bar{Z})$$

โดย TE_i = ค่าใช้จ่ายทั้งหมดของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ
ที่ใช้จ่ายในการท่องเที่ยวในเขตอำเภอปาย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย ค่าที่พัก ค่าอาหาร
ค่าเดินทางภายในเขตอำเภอปาย
และค่าใช้จ่ายในการซื้อของที่ระลึก

Ed_i = การศึกษาของนักท่องเที่ยว
 $i = 1$ คือ ระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี
 $i = 2$ คือ ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า

A_i = อายุของนักท่องเที่ยว
 $i = 1$ คือ อายุต่ำกว่า 30 ปี
 $i = 2$ คือ อายุสูงกว่า 30 - 50 ปี
 $i = 3$ คือ อายุที่สูงกว่า 50 ปี ขึ้นไป

S_i = เพศของนักท่องเที่ยว

$i = 1$ เพศชาย

$i = 2$ เพศหญิง

O_i = อาชีพของนักท่องเที่ยว

$i = 1$ พนักงานหรือลูกจ้างของรัฐ

$i = 2$ พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชน

$i = 3$ อาชีพอิสระ รวมถึงค้าขายและเจ้าของกิจการ

$i = 4$ พนักงานที่เกษียณอายุการทำงาน

N_i = สัญชาติของนักท่องเที่ยว

$i = 1$ สัญชาติของประเทศในทวีปยุโรป

$i = 2$ สัญชาติของประเทศในทวีปอเมริกาเหนือ

$i = 3$ สัญชาติของประเทศในทวีปออสเตรเลีย

$i = 4$ สัญชาติของประเทศอื่น ๆ นอกเหนือยุโรป,

อเมริกาเหนือ และออสเตรเลีย

$\bar{Z}$ = ลักษณะของตัวแปรอื่น ๆ ที่กำหนดให้คงที่

จากฟังก์ชันของเส้น Engel ที่ใช้ในการศึกษานี้ได้สมมติให้ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเท่ากับรายได้จากการท่องเที่ยว และกำหนดให้ราคาสินค้าและบริการอื่น ๆ คงที่ แต่เนื่องจากไม่สามารถหาข้อมูลค่าใช้จ่ายรวมของนักท่องเที่ยวทั้งหมดได้ คงมีเฉพาะค่าใช้จ่ายในด้านที่พัก อาหาร รวมถึงบันเทิง ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และค่าใช้จ่ายในการซื้อของที่ระลึกเท่านั้น ดังนั้นการวิเคราะห์แบบดุลยภาพทั่วไป (general equilibrium) ไม่สามารถกระทำได้ ฉะนั้นในการศึกษาจะใช้วิธีการวิเคราะห์แบบดุลยภาพบางส่วน (partial equilibrium) (คิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และอำนาจ เวชมนัส, 2532) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติแบบการจำแนกเชิงพหุ (Multiple Classification Analysis (MCA)) ซึ่งสามารถใช้ตอบปัญหาได้เช่นเดียวกับสมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis (MRA)) อาทิ สามารถบอกได้ว่าตัวแปรอิสระทั้งหมด และตัวแปรแต่ละตัวหรือกลุ่มสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ดีเพียงใด และสามารถใช้คาดคะเน (predict) ขนาดของตัวแปรตามเมื่อขนาดของตัวแปรอิสระเปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ การจำแนกเชิงพหุยังเป็นรูปแบบที่เหมาะสม เมื่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามไม่เป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (non-linear relationship) รวมถึงเมื่อ ตัวแปรอิสระ เป็นตัวแปรประเภทกลุ่ม (nominal scale) อย่างไรก็ตาม การจำแนกเชิงพหุ (MCA) ก็คือการถดถอยเชิงพหุ (MRA) ที่มี

ตัวแปรตามเป็นตัวแปรประเภทตัวแปรหุ่น (dummy) นั่นเอง แต่มีข้อแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยตรงที่สัมประสิทธิ์ของการจำแนกเชิงพหุ (MCA) แสดงถึงความเสี่ยงเบนจากค่ากลาง (grand mean) แต่สัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่นแสดงถึงสัมประสิทธิ์ที่เปรียบเทียบกับกลุ่มที่ได้ละเว้นไป (omitted categories) (มิ่งสรรพ สันติกาญจน์, 2523)

3.2 สมมติฐานการศึกษา

ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จะมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา อายุ เพศ อาชีพ และสัญชาติของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ